

Yrkande

Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna,
Demokraterna

2020-10-16

3.2

Yrkande angående – Motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskolan

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Motionen bifalles
2. Uppdraget utvidgas till att gälla samtliga skolformer

Yrkandet

Vi ser positivt på att remissinstanserna önskar bredda uppdraget i motionen och föreslår därför att detta sker redan från start. Insatsen är viktig ur ett barnperspektiv, även om den är allra viktigast för eleverna inom grundsär. Eftersom motionen innebär start av en utredning finns samordningsfördelar med att hantera frågan om skolskjuts samlat.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-09-18

Diarienummer 0921/20

Handläggare

Nicklas Faritzson

Telefon: 031-368 05 35

E-post: nicklas.faritzson@stadshuset.goteborg.se

Motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskolan

Motionen

Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.

Utifrån skollagens bestämmelser kan en elev i grundskola och grundsärskola vara berättigad till skolskjuts till och från skolan utifrån färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Skolskjutsen omfattar inte resor till och från fritidshem. Har elever behov av resor till och från fritidshem i Göteborgs Stad hänvisas dess i stället till färdtjänst. Enligt motionärerna ställer detta till stora problem särskilt för elever i grundsärskolan och dess vårdnadshavare.

Av motionen framgår att vårdnadshavare och funktionsrättsorganisationer vittnar om att stadens hantering av skolskjuts för elever i grundsärskolan innebär stora svårigheter för en redan utsatt grupp. Många elever i grundsärskolan är i behov av trygghet och kontinuitet, något som inte ges i lika stor utsträckning med färdtjänst där förarbyten är vanligare än i skolskjuts. Vidare framgår att ansöka om både skolskjuts och färdtjänst skapar ett administrativt merarbete för vårdnadshavare som redan har många myndighetskontakter att sköta för sitt barn.

Vidare framgår det av motionen att vårdnadshavare tvingas säga nej till fritidshem när deras barn inte klarar av att hantera en transport med många olika förare. Det gör att vårdnadshavare inte kan arbeta heltid och att deras barn inte kan ta del av den sociala utveckling som fritidshem erbjuder. Det är enligt motionärerna dåligt för både barnet, vårdnadshavaren och samhället som helhet.

Motionärerna vill mot bakgrund av detta att de elever i särskolan som omfattas av rätten till skolskjuts också ska ha rätten att få detta till och från fritidshem om det är en förutsättning för att de ska kunna delta i fritidshemmets verksamhet.

Remissinstanser – beredning av motionen

Motionen har remitterats till trafiknämnden och grundskolenämnden som har svarat enligt nedan.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Trafiknämnden	Tillstyrker Yttrande V, MP	Trafiknämnden bedömer att det finns ett flertal aspekter utifrån den aktuella frågan som förstärker att barnens resor, till och från fritidshem i samband med skoldagen, bör hanteras så snarligt skolskjuts som möjligt. Det rör sig om bättre möjlighet att anpassa resan utifrån barnets behov, mindre administration för såväl vårdnadshavare som för myndighet, samt ökad begriplighet genom att resan alltid utförs utifrån samma förutsättningar och regelverk. Enligt trafiknämndens yttrande är det angeläget att elever i både grund- och grundsärskola ska ha möjlighet att delta i fritidshemsverksamhet. Resor till och från ett fritidshem behöver tillhandahållas och utformas så att resorna inte är ett hinder för särskoleelever att ta del av den sociala gemenskap, den stimulans av utveckling och det lärande som ingår. Det är av vikt att dessa barn inte exkluderas eller diskrimineras i olika sammanhang. Trafiknämnden ser positivt på att frågan utreds med ansatsen att skolskjuts även ska inkludera resor till och från fritidshem för elever i särskolan.
Grundskolenämnden	Tillstyrker Yrkande L	Grundskolenämnden bedömer att en elevs skolformstillhörighet inte är en bra utgångspunkt för att utreda möjligheten till skolskjuts till och från fritidshemmet. En utredning behöver omfatta alla elever som har rätt till färdtjänst, även de som går i grundskolan. Grundskolenämnden ställer sig i övrigt positiv till förslaget i motionen att frågan om skolskjuts till och från fritidshemmet utreds.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnaden för Göteborgs Stad som helhet kvarstår oavsett om resor till och från fritidshem hanteras som skolskjuts eller som färdtjänst, men innebär en överflyttning av kostnadsmassa mellan förvaltningar i staden.

I motionen framgår att vissa familjesituationer har försämrats efter att resor till och från fritidshem blev färdtjänst istället för skolskjuts. Trafiknämnden menar, mot bakgrund av

detta, att om en förändring medför en bättre familjesituation kan det vara gynnsamt utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv, då det kan påverka omfattning av förvärvsarbete.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ur en miljöaspekt är skolskjuts som resform till och från fritidshem bättre, då högre grad av samplanering påverkar utsläpp på ett positivt sätt.

Bedömning ur social dimension

Möjligheten kan öka för särskoleelever att resa tillsammans med andra elever vid skolskjuts än vid färdtjänst och kontinuiteten är bättre med skolskjuts eftersom samma förare kan köra samma elev. Skolskjuts ger bättre förutsättningar avseende trygghet och förutsägbarhet, jämfört med en resa med färdtjänst som har mer begränsade möjligheter när det gäller anpassning av resa till individens behov. Skolskjuts är en bättre resform än färdtjänst när det gäller resor till och från fritidshem.

Stadsledningskontorets kommentar

En allmänt vedertagen grundsats när det gäller den kommunala kompetensen är att en kommun inte utan stöd i lag eller författning får lämna understöd eller annan vederlagsfri ersättning till enskilda personer (se KRNS mål nr 8169-19, RÅ 1991 ref. 19 och 64 samt HFD 2010 ref. 26).

Skolskjuts i grundskolan respektive färdtjänst är understöd till enskild person som har stöd i lag, där beslut kan överklagas som förvaltningsbesvär. När det gäller resor från och till fritidshem finns inte någon motsvarande rätt till detta i lag eller förordning. Däremot finns det inget hinder att inom den kommunala kompetensen utöka rätten till att omfatta resor från och till fritidshemmet.

En eventuell utredning i frågan bör dock beakta Regeringsformens principer om legalitet, objektivitet och saklighet, samt kommunallagens reglering om likställighetsprincipen.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor

1. Motionen
2. Trafiknämndens handlingar 2020-08-27 § 300
3. Grundskolenämndens handlingar 2020-08-19 § 171

Handling 2020 nr 137

Motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskolan

Enligt skollagen kan en elev i grundskolan och grundsärskolan vara berättigad till skolskjuts till och från skolan på grund av färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Skolskjutsen omfattar inte fritidshem. Detta ställer till stora problem för särskilt elever och vårdnadshavare i grundsärskolan.

När stadsdelsnämnderna ansvarade för grundsärskolan tillämpades riktlinjerna för skolskjuts olika för elever i grundsärskolan. I vissa stadsdelsnämnder medgavs skolskjuts även till och från fritidshem, medan andra stadsdelsnämnder hänvisade eleverna till färdtjänst. När den centrala grundskolenämnden bildades antogs gemensamma riktlinjer för hela staden. Dessa riktlinjer medger inte skolskjuts till och från fritidshem, utom när det finns särskilda omständigheter.

Vårdnadshavare och funktionsrättsorganisationer vittnar om att stadens hantering av skolskjuts för elever i grundsärskolan innebär stora svårigheter för en redan utsatt grupp. Många elever i grundsärskolan är i behov av trygghet och kontinuitet, något som inte ges i lika stor utsträckning med färdtjänst där förarbyten är vanligare än i skolskjuts. Att ansöka om både skolskjuts och färdtjänst skapar ett administrativt merarbete för vårdnadshavare som redan har många myndighetskontakter att sköta för sitt barn. När elever inte klarar av att hantera en transport med många olika förare tvingas vårdnadshavare säga nej till fritidshem. Det gör att de inte kan arbeta heltid och att deras barn inte kan ta del av den sociala utveckling som fritidshem erbjuder. Det är dåligt för barnet, vårdnadshavaren och samhället som helhet.

Vi menar att även om fritidshem inte omfattas av skolplikten så är det något som vi vill att alla ska kunna ta del av om de har behov av fritidshem. För att göra det möjligt för elever i grundsärskolan att ta del av fritidshem vill vi att de elever som omfattas av rätten till skolskjuts till och från skolan också ska ha rätten att få det till och från fritidshem om det är en förutsättning för att de ska kunna delta i fritidshem. Skolskjuts finansieras av Grundskolenämnden och färdtjänst av Trafiknämnden. Mellan förvaltningarna pågår en diskussion om vad gällande riktlinjer för skolskjuts har fått för finansiella konsekvenser för nämnderna. Istället för att två förvaltningar drar upp gränser mellan varandra vill vi att Göteborgs stad agerar med en röst och med ett erbjudande till elever i grundsärskolan som är i behov av skolskjuts. Vi vill att kommunstyrelsen utreder hur staden kan

organiserar skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem när det finns behov av det.

Kommunfullmäktige föreslås besluta

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.

Bosse Parbring (MP)

Karin Pleijel (MP)

Svar på motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskola

§ 300, 3714/20

Beslut

1. Trafiknämnden tillstyrker motion handling 2020 nr 137 att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.
2. Trafiknämnden översänder trafikkontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som trafiknämndens eget yttrande.
3. Trafiknämnden justerar ärendet omedelbart.

Handlingar

Trafikkontorets tjänsteutlåtande från 2020-06-04

Yttrande (V) och (MP) (protokollsbilaga 1, § 300)

Yrkanden

Karin Pleijel (MP) och Blerta Hoti (S) yrkar bifall till trafikkontorets förslag.

Propositionsordning

Ordförande Toni Orsulic (M) ställer proposition på trafikkontorets förslag och finner att trafiknämnden beslutar enligt trafikkontorets förslag.

Justering

Omedelbar justering

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2020-08-27

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Olsson

Ordförande

Toni Orsulic (M)

Justerande

Karin Pleijel (MP)

Trafiknämnden 2020-08-27

21 Yttrande (V) (MP Svar på motion om skolskjuts för elever i grundsärskola

Vi delar grundskolenämndens uppfattning från nämndmöte 2020-08-19 att en utredning bör innefatta möjligheterna att erbjuda skolskjuts till och från fritidshem för elever som har rätt till färdtjänst oavsett skolformstillhörighet.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-06-04

Diarienummer 3714/20

Handläggare

Åse Fredrikson, Peter Norling

Telefon:031-368 26 04

E-post: ase.fredrikson@trafikkontoret.goteborg.se

Svar på motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskola

Förslag till beslut

I trafiknämnden

1. Trafiknämnden tillstyrker motion handling 2020 nr 137 att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.
2. Trafiknämnden översänder trafikkontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som trafiknämndens eget yttrande.
3. Trafiknämnden justerar ärendet omedelbart.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har i ett remissförfarande till trafiknämnden översänt motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskolan, Handling 2020 nr 137. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

1. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.

Trafikkontorets bedömning är att det finns ett flertal aspekter på frågan som förstärker att barns resor, till och från fritidshem i samband med skoldagen, bör hanteras så snarligt skolskjuts som möjligt. Det rör sig om bättre möjlighet att anpassa resan utifrån barnets behov, mindre administration för såväl vårdnadshavare som för myndighet samt ökad begriplighet genom att resan alltid utförs utifrån samma förutsättningar och regelverk.

Trafikkontoret ser därför positivt på att frågan utreds med ansatsen att skolskjuts även ska inkludera resor till och från fritidshem. Trafiknämnden föreslås därför tillstyrka motionen.

Remissen ska besvaras senast 2020-08-28.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Oavsett om resor till och från fritidshem betraktas som skolskjuts eller färdtjänst är det en kostnad som kvarstår för staden som helhet, oavsett om det ligger inom grundskolnämndens eller trafiknämndens ansvar och budget.

Bedömningen är att de ekonomiska effekterna inte är alltför omfattande om resor till och från fritidshem utförs inom ramen för skolskjuts istället för som färdtjänst. Det främsta argumentet för ändring utgår från barnets bästa, där det i motionen framgår att vissa familjesituationer har gått till det sämre sedan resor till och från fritidshem blev färdtjänst istället för skolskjuts. Om en ändring kan förändra denna situationen kan det vara gynnsamt utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv, då det kan ge påverkan på omfattning av förvärvsarbete.

Bedömning ur ekologisk dimension

I flera fall har det varit omöjligt för barn att genomföra färdtjänstresa till fritidshem med andra personer i fordonet, eftersom barn med behov av förutsägbarhet och struktur inte har kunnat åka tillsammans med okända människor som varierat från dag till dag. De har därför skickat in en ansökan om undantag från samplanerade resor, vilket innebär att de enligt tillstånd för färdtjänst får resa ensamma i fordonet med föraren från bostaden till fritidshemmet.

Ett antagande är att möjlighet att resa tillsammans med andra resenärer är högre vid skolskjuts än vid färdtjänstresa för barn som går i grundsärskola. Vid skolskjuts blir kontinuiteten bättre eftersom samma förare kan köra samma barn som ska till samma adress varje dag. En sådan resa är möjlig för fler barn att genomföra och behov av att resa ensam i fordonet blir inte lika omfattande i antal. Ur en miljöaspekt är skolskjuts som resform till och från fritidshem bättre, då högre grad av samplanering påverkar utsläpp på ett positivt sätt.

Bedömning ur social dimension

Med barnets bästa som utgångspunkt bedömer trafikkontoret att skolskjuts är en bättre resform än färdtjänst när det gäller resor till och från fritidshem. Servicegraden mellan skolskjuts och färdtjänst skiljer sig. Skolskjuts ger bättre förutsättningar avseende trygghet och förutsägbarhet när det gäller resa till och från fritidshem, jämfört med en resa med färdtjänst som har mer begränsade möjligheter när det gäller anpassning av resa till individens behov.

Om resor till och från fritidshem utförs som skolskjuts kan det minska antalet myndighetskontakter för vårdnadshavare, och ansöknings- och prövningsprocess av ytterligare en myndighet kan undvikas. Grundskoleförvaltningen har redan de uppgifter som krävs för att bevilja ett barn skolskjuts, och kan troligen använda underlaget för bedömning om resor till och från fritidshemsverksamhet. Ur ett stadenperspektiv bör det vara ett mer effektivt sätt att nyttja resurser.

Förhållande till styrande dokument

I Göteborgs stads reglemente framgår att trafiknämnden har till uppgift att ombesörja kommunens färdtjänst och riksfärdtjänst samt att i förekommande fall samordna samhällsbetalda resor. Trafikkontoret utför idag skolskjuts på uppdrag av grundskoleförvaltningen, där uppdragsgivaren faktureras trafik kostnad samt en administrativ avgift.

Bilagor

1. Motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskolan, Handling 2020 nr 137

Ärendet

Stadsledningskontoret har i ett remissförfarande till trafiknämnden översänt motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskolan, Handling 2020 nr 137. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.

Remissen ska besvaras senast 2020-08-28 och yttrande från trafikkontoret behöver därmed behandlas vid trafiknämndens sammanträde 2020-08-27.

Beskrivning av ärendet

I motion enligt handling 2020 nr 137 från Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) föreslås att elever i grundsärskolan ska ha rätt till skolskjuts, inte bara till och från skolan utan även till och från fritidshem, om det är en förutsättning för att de ska kunna delta i fritidshemsverksamhet. Även om fritidshem inte omfattas av skolplikt så är det något som MP vill att alla ska kunna ta del av om behovet finns.

I motionen ges kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att skolskjutsen inkluderar resa till fritidshem.

Bakgrund

Resor till fritidshem är sådana resor som går till fritidshem före skoldagens start och efter skoldagens slut. Resor till och från skolan ingår i skollagen där grundskolenämnden har ett ansvar att dessa tillgodoses. Resor till fritidshem är inte inom ramen för skollagen, men Göteborgs Stad har tidigare tillämpat regelverket för resor till fritidshem på samma sätt som skolskjuts, där trafikkontoret har utfört resan på uppdrag av stadsförvaltningarna, sedermera grundskoleförvaltningen.

Grundskolenämnden slutade från juni 2018 att bevilja skolskjuts när resan skedde till fritidshem före eller efter skoldagens slut. Initialt gällde detta tillkommande barn som ansökte om skolskjuts men från juni 2019 omfattas även barn som sedan tidigare haft skolskjuts för resor till och från fritidshem i samband med skoldagens början och slut. Färdtjänstberättigade barn och ungdomar hänvisas numera att resa med färdtjänst istället för skolskjuts. Före juni 2019 när resor till och från fritidshem bedömdes som skolskjuts, utförde trafiknämnden resorna på uppdrag av grundskoleförvaltningen som en del i den samlade skolskjutsverksamheten.

Utifrån resandestatistik bedöms det röra sig om cirka 210 barn som genomför drygt 40 000 färdtjänstresor per år till och från fritidshem.

Resor till skola för särskild undervisningsgrupp

Motionen anger särskilt elever i grundsärskolan som målgrupp för förslaget. Cirka 20 barn som beviljats färdtjänst och resor till och från fritidshem går i grundskola och inte i grundsärskola. Vissa av dessa barn har placering i särskild undervisningsgrupp (SU-grupp) utifrån individuellt behov av stöd och struktur.

Trafikkontoret anser att skolskjuts till fritidshem även bör inkludera särskild undervisningsgrupp i grundskola. Detta med anledning av att dessa barn bedöms ha samma eller närliggande behov som barn i grundsärskola, och bör få samma förutsättningar som elever i grundsärskola.

Lagstiftning och regelverk

Merparten av de barn som är i behov av att resa till och från fritidshem går i grundsärskola. En del av dessa barn har fritidshem på morgonen innan skolans start, en del har fritidshem på eftermiddagen efter skoldagen och en del har fritidshem på både morgonen och eftermiddagen. Enligt 11 kap §31 skollagen (2000:800) har elever i grundsärskola med offentlig huvudman rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Det finns inte reglerat i skollagen att resorna till och från fritidshem ska ingå i skolskjuts, men det finns heller inget som hindrar att kommunen möjliggör resor till och från fritidshem inom ramen för skolskjuts. Många stadsdelsförvaltningar och sedermera grundskoleförvaltningen utförde resor till och från fritidshem som skolskjuts innan 1 juni 2019.

Barn och ungdomar är den målgrupp som reser till och från fritidshem. Den ändring av resor till och från fritidshem som gjordes 2018 och 2019 har medfört skillnader i hur tjänsten har utförts. Framför allt är det inte säkert att alla som haft rätt att resa till och från fritidshem varit berättigade till färdtjänst då den prövningen görs utifrån en annan lagstiftning, lag om (1997:736) färdtjänst. Denna lagstiftning tar inte hänsyn till behov av själva resan, utan utgår från individens funktionsnedsättning utifrån omfattning och relation till förflyttning och förmåga att resa med allmänna kommunikationsmedel.

I skollag (2000:800) 14 kap 2§ framgår att fritidshemmet kompletterar utbildningen i grundsärskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Vidare anges att fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Ansöknings- och beslutsförfarande

För att genomföra resor till och från fritidshem med färdtjänst är förutsättningen att barnet har ett tillstånd för färdtjänst. Har inte barnet ett sådant tillstånd behöver en ansökan samt ett medicinskt underlag skickas in. Därefter genomförs en prövning enligt lag (1997:736) om färdtjänst. Det medicinska underlaget ska styrka att den som söker färdtjänst har en varaktig funktionsnedsättning som medför väsentliga svårigheter att ta sig till och/eller resa med allmänna färdmedel. Handläggningstiden är cirka 5 veckor efter att samtliga handlingar har inkommit.

Vården har med sina resurser inte kunnat hantera efterfrågan av medicinska underlag, i samma takt som de har begärts in, vilket ibland har inneburit väntetider på flera månader. Om sökande får ett gynnande beslut om färdtjänst behöver trafikkontoret få in ett intyg från fritidshemmet för att ta ytterligare ett beslut om själva resorna till och från fritidshem, vilket är ett separat beslutsförfarande. Ansöknings- och beslutsprocessen medför arbete för vårdnadshavare samt vårdinrättningar. Det innebär även ett påslag av ärenden att utreda för de som ansvarar för prövningen av färdtjänst på trafikkontoret.

När det gäller rätt till färdtjänst finns det inte några särskilda regler för barn som går i grundsärskola. Ett tillstånd för färdtjänst regleras utifrån lagstiftning och rättslig praxis, där exempelvis enbart språk- och talsvårigheter inte behöver vara skäl att beviljas

färdtjänst, men kan vara skäl för att gå i grundsärskola. Detta kan innebära att en person som har rätt till grundsärskola inte får rätt till färdtjänst, och därmed inte resor till och från fritidshem. Även möjligheter till individuella anpassningar och servicenivåer skiljer sig när det gäller färdtjänst och skolskjuts, vilket beskrivs mer under rubrik *Servicenivåer*.

Trafikkontoret anser det vara mer organisatoriskt effektivt att de barn som går i grundsärskolan, och som är i behov av fritidshem, ska få resorna bedömda och tillgodosedda av skolskjuts genom beslut av grundskoleförvaltningen. Detta minskar extra administration inom staden, samt kan medföra minskad belastning inom vården samt för vårdnadshavare.

Servicenivåer

De servicenivåer som tillämpas inom utförandet av färdtjänst skiljer sig från servicenivåer avseende skolskjuts. Inom färdtjänst finns det tydligare ramar vad som är möjligt att få och inte få utifrån individens behov. Exempel på detta är att färdtjänst inte tillhandahåller fast förare, det vill säga att resor i största möjliga mån utförs av samma förare. Inom färdtjänst kan det vara olika förare vid varje resa. Detta kan i praktiken innebära att ett barn som är i behov av struktur och kontinuitet inte kan genomföra resan. Inom färdtjänsten sker även samplanering för alla typer av färdtjänstresenärer med olika typer av funktionshinder, såväl gamla som unga. Ett barn som ska resa till fritidshem kan alltså få resa ihop med en vuxen person med en funktionsnedsättning som är okänt för såväl föraren som för barnet.

Sett utifrån ett barnperspektiv är den servicegrad som medges i regelverk för skolskjuts mer anpassat utifrån de behov som många av de barn som går i grundsärskolan har, exempelvis avseende kontinuitet och förutsägbarhet. Tillhandahållande av fast förare med erfarenhet av barn samt samplaneringar där barn endast reser med andra barn kan vara viktiga förutsättningar för att vissa resors genomförande. Nedan tabell visar en bild av hur servicenivåer skiljer sig mellan färdtjänst och skolskjuts.

	Fast förare	Kan undantas samplanerade resor	Barn reser bara med barn	Barn reser med andra barn och vuxna	Resor till skola	Resor till fritidshem
Skolskjuts	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej
Färdtjänst	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja

Livsförhållanden

I inkommen motion framgår att vårdnadshavare och funktionsrättsorganisationer uppger att stadens hantering av skolskjuts för elever i grundsärskolan innebär stora svårigheter för en redan utsatt grupp. Det framgår vidare att vårdnadshavare till barn som beviljats färdtjänst för resor till och från fritidshem har fått gå ner i arbetstid då resorna inte har fungerat som tänkt. Som tidigare nämnts tillhandahåller färdtjänst inte fast förare, vilket är bekymmersamt för de barn som är i behov av kontinuitet.

Om barnen får åka skolskjuts istället för färdtjänst till och från fritidshem, blir det lättare för barnens vårdnadshavare att gå upp i arbetstid. Detta skulle främja samhället, inte

minst ur ett jämställdhetsperspektiv, då det statistiskt är vanligare att kvinnor går ner i arbetstid, enligt Statistikmyndigheten SCB (arbetskraftsundersökningarna AKU, publicerad i SCB jämställdhet, 2020).

Gynnsamt ur såväl samhällsperspektiv som för de individuella familjerna är om barnens vårdnadshavare har möjlighet att förvärvsarbeta. Formerna för barnens resor till och från fritidshem bör inte innebära en begränsning i omfattning av förvärvsarbete.

Omfattning och ekonomi

Det rör sig om ungefär 210 barn som går på grundsärskola och som har beviljats färdtjänst samt resor till och från fritidshem, och antal resor har uppskattats till cirka 40 000 enkelresor per år. Barns behov av resor till och från fritidshem föreligger oavsett vilken förvaltning som tar beslut om resorna eller står för kostnaden, och den kostnad som uppstår finns, oavsett huvudman, inom staden. Utifrån ett samhällsperspektiv finns alltså kostnaderna oavsett vem som står för resorna. Det kan förvisso skilja sig i kostnader när det gäller utförandet av resorna när det gäller färdtjänst i jämförelse med skolskjuts med grund i de olika servicenivåerna. Skillnaden bedöms utifrån antal berörda individer inte vara alltför omfattande.

Ingår resor till och från fritidshem i skolskjuts istället för färdtjänst kan det antas en viss besparing i form av administration och handläggning för trafikkontoret när det gäller ansöknings- och prövningsprocesser. Kostnaderna för trafikkontoret gällande personella resurser i handläggning kan förväntas minska i motsvarande grad som inkomna ärenden minskar.

Bedömningen är att de ekonomiska effekterna inte är alltför omfattande om resor till och från fritidshem utförs inom ramen för skolskjuts istället för som färdtjänst. Det som är främsta argument för ändring utgår ifrån barnets bästa, där det i motionen och genom förvaltningens kontakter med vårdnadshavare framgår att vissa familjesituationer har gått till det sämre sedan resor till och från fritidshem blev färdtjänst istället för skolskjuts.

Barnets bästa

Barnkonventionen blev lag i Sverige 1 januari 2020, vilket ytterligare motiverar barnets rätt att vara delaktig och förstå beslut som rör dem själva, vilket försvåras genom nuvarande förfarande. Det framgår tydligt i barnkonventionen att alla barn har rätt att leka och att utvecklas. Alla barn som går i grundsärskola har inte rätt till färdtjänst. Det kan i förlängningen påverka barns möjlighet att delta i verksamhet på fritidshem.

Trafikkontoret bedömer att de typer av resor som kan ge bäst service utifrån barnens behov av resa till och från skolan/fritidshemmet är skolskjuts. Med färdtjänst kommer barn att placeras med främmande vuxna och såväl resenärer som förare kan variera från gång till gång. Vid skolskjuts reser barn med andra barn och samma förare kan köra barnet vid varje resa.

Förvaltningens bedömning

Det är angeläget att barn i både grund- och grundsärskola ska ha möjlighet att delta i fritidshemsverksamhet. Resor till och från ett fritidshem behöver tillhandahållas och utformas så att dessa inte ska vara ett hinder för att ta del av den sociala gemenskap, den stimulans av utveckling och det lärande som ingår. Det är av vikt att dessa barn inte exkluderas eller diskrimineras i olika sammanhang. De ska därför ges lika villkor som barn utan funktionsnedsättning.

Trafikkontoret finner många argument till varför resor till och från fritidshem bör ingå i skolskjuts. Utifrån barnets perspektiv garanteras en kontinuitet som inte kan ges när resan utförs av färdtjänst. De barn som är i behov av kontinuitet och struktur genom fast förare ska kunna få det behovet tillgodosett, vilket idag inte är möjligt genom färdtjänst men däremot finns inom skolskjutsverksamhet. Ur barnperspektivet bör barn resa med barn vare sig det är till skola eller fritidshem.

Trafikkontorets bedömning är att en ändring så att resor till och från fritidshem ligger inom ramen för skolskjuts istället för inom färdtjänst skulle medföra att administrativa kostnader för trafikkontoret och vården minskar. Det medför även att vårdnadshavarna får en myndighetskontakt mindre att hantera avseende denna typ av resor.

Med en utgångspunkt från med barnets bästa i fokus gör trafikkontoret bedömningen att trafiknämnden ska tillstyrka motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskola.

Peter Norling

Kristina Lindfors

Avdelningschef

Trafikdirektör

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2020-08-19

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskola

§ 171, N609-2516/20

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.

Handling

Tjänsteutlåtande daterat 2020-06-23.

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker motionen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Yrkande

Ordföranden Helene Odenjung (L) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden Helene Odenjung (L) ställer proposition på eget yrkande och finner att grundskolenämnden beslutar bifalla detta.

Beslut

1. Grundskolenämnden tillstyrker motionen.
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Expedieras

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2020-08-26

Vid protokollet

Sekreterare

Åke Ström

Ordförande

Justerare

Helene Odenjung (L)

Bosse Parbring (MP)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gill Bengtsson
Registrator

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-06-23

Diarienummer N609-2516/20

Handläggare Markus Köpman, Christian Arensberg

Telefon: 031 366 10 65

E-post: markus.kopman@grundskola.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion från Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskola

Förslag till beslut

1. Grundskolenämnden tillstyrker motionen.
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) föreslår i en motion att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem. Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om utredning. Förvaltningen anser att en utredning bör innefatta möjligheterna att erbjuda skolskjuts till och från fritidshem för elever som har rätt till färdtjänst oavsett skolformstillhörighet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att erbjuda skolskjuts till och från fritidshemmet för elever som har rätt färdtjänst innebär ingen större kostnadspåverkan för Göteborgs Stad men innebär en flyttning av kostnadsmassa mellan förvaltningar i staden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

En samordning av skolskjuts och färdtjänst för elever som har beslut om färdtjänst kan innebära en mindre komplicerad vardag för dessa elever och deras vårdnadshavare. En utredning av att samordna detta under skolskjutsen kan leda till förenklade regler och administrativ hantering.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 10 augusti 2020.

Bilaga

Motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP).

Ärendet

I motionen från Miljöpartiet föreslås att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.

Grundskoleförvaltningen anser att en utredning bör innefatta möjligheterna att erbjuda skolskjuts till och från fritidshem för elever som har rätt till färdtjänst oavsett skolformstillhörighet.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) har i motion till kommunfullmäktige föreslagit att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att utreda möjligheten att skolskjuts för elever i grundsärskolan även omfattar fritidshemmet. Motionärerna beskriver att elevgruppen är extra utsatt och att uppdelningen på skolskjuts och färdtjänst som idag är aktuell för eleverna upplevs som extra besvärlig.

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över motionen.

Rättslig analys, rätten till skolskjuts

Rättigheten är kopplad till den verksamhet som omfattas av skolplikten, grundskolan och grundsärskolan. Då fritidshemmet är en frivillig verksamhet och omfattningen regleras av vårdnadshavarnas studier eller yrkesarbete omfattas inte fritidshemmet av rätten till skolskjuts. Det finns dock inget som juridiskt hindrar att en kommun erbjuder skolskjuts till och från fritidshemmet. Det är dock av yttersta vikt att likabehandlingsprincipen beaktas, det vill säga att alla elever i samma situation ska behandlas lika.

I dom från Kammarrätten i Stockholm den 21 april 2020 skrev kammarrätten att det måste göras en individuell prövning som ligger till grund för bedömningen att en elev har rätt till skolskjuts. I målet hade kommunen beslutat att alla nyanlända som valde en rekommenderad skola fick skolskjuts. Detta överklagades som laglighetsprövning och det bedömdes av kammarrätten som att eleverna getts ett understöd utan stöd i lag, vilket ligger utanför den kommunala kompetensen. Kammarrätten upphävde nämndens beslut.

Mot bakgrund av likabehandlingsprincipen och kammarrättsdomen från april behöver riktlinjer, som möjliggör att bevilja elever i grundsärskolan eller som har rätt till färdtjänst skolskjuts till och från fritidshem, säkerställas för att besluten inte kan anses strida mot likabehandlingsprincipen. Det måste även göras enskilda ansökningar och individuell prövning av varje ansökan om skolskjuts.

Bedömning

Grundskoleförvaltningen bedömer att en elevs skolformstillhörighet inte är en bra utgångspunkt för att utreda möjligheten till skolskjuts till och från fritidshemmet. En utredning behöver omfatta alla elever som har rätt till färdtjänst, även de som går i grundskolan. Grundskoleförvaltningen ställer sig i övrigt positiv till förslaget i motionen att frågan om skolskjuts till och från fritidshemmet utreds.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Nils Kaiser
Tf avdelningschef Myndighetsavdelningen

Handling 2020 nr 137

Motion av Bosse Parbring (MP) och Karin Pleijel (MP) om skolskjuts för elever i grundsärskolan

Enligt skollagen kan en elev i grundskolan och grundsärskolan vara berättigad till skolskjuts till och från skolan på grund av färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Skolskjutsen omfattar inte fritidshem. Detta ställer till stora problem för särskilt elever och vårdnadshavare i grundsärskolan.

När stadsdelsnämnderna ansvarade för grundsärskolan tillämpades riktlinjerna för skolskjuts olika för elever i grundsärskolan. I vissa stadsdelsnämnder medgavs skolskjuts även till och från fritidshem, medan andra stadsdelsnämnder hänvisade eleverna till färdtjänst. När den centrala grundskolenämnden bildades antogs gemensamma riktlinjer för hela staden. Dessa riktlinjer medger inte skolskjuts till och från fritidshem, utom när det finns särskilda omständigheter.

Vårdnadshavare och funktionsrättsorganisationer vittnar om att stadens hantering av skolskjuts för elever i grundsärskolan innebär stora svårigheter för en redan utsatt grupp. Många elever i grundsärskolan är i behov av trygghet och kontinuitet, något som inte ges i lika stor utsträckning med färdtjänst där förarbyten är vanligare än i skolskjuts. Att ansöka om både skolskjuts och färdtjänst skapar ett administrativt merarbete för vårdnadshavare som redan har många myndighetskontakter att sköta för sitt barn. När elever inte klarar av att hantera en transport med många olika förare tvingas vårdnadshavare säga nej till fritidshem. Det gör att de inte kan arbeta heltid och att deras barn inte kan ta del av den sociala utveckling som fritidshem erbjuder. Det är dåligt för barnet, vårdnadshavaren och samhället som helhet.

Vi menar att även om fritidshem inte omfattas av skolplikten så är det något som vi vill att alla ska kunna ta del av om de har behov av fritidshem. För att göra det möjligt för elever i grundsärskolan att ta del av fritidshem vill vi att de elever som omfattas av rätten till skolskjuts till och från skolan också ska ha rätten att få det till och från fritidshem om det är en förutsättning för att de ska kunna delta i fritidshem. Skolskjuts finansieras av Grundskolenämnden och färdtjänst av Trafiknämnden. Mellan förvaltningarna pågår en diskussion om vad gällande riktlinjer för skolskjuts har fått för finansiella konsekvenser för nämnderna. Istället för att två förvaltningar drar upp gränser mellan varandra vill vi att Göteborgs stad agerar med en röst och med ett erbjudande till elever i grundsärskolan som är i behov av skolskjuts. Vi vill att kommunstyrelsen utreder hur staden kan

organiserar skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem när det finns behov av det.

Kommunfullmäktige föreslås besluta

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur staden kan organisera skolskjuts för elever i grundsärskolan så att den inkluderar fritidshem.

Bosse Parbring (MP)

Karin Pleijel (MP)